

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

κυρία ΣΙΑΧΑΜΗ ΕΛΕΝΗ

του ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

www.orionidef.gr

A1. Θρησκεία → Η ανάσταση των νεκρών και το όραμα της έσχατης κρίσης (19/στιχ.5-18).

Φύση → Κυρίαρχος ο ρόλος της φύσης δίνεται και με τις δύο μορφές της, της άλογης βίας (18/στιχ.5-6) και ως αρχέτυπο Κάλλους και ομορφιάς, πειρασμός (20/στιχ.6-8).

Πατρίδα → Γίνονται αναφορές στη Πατρίδα και τους αγώνες του Κρητικού και των συντρόφων του γι αυτήν (19/στιχ.2-3).

B1. α) Στο στίχο 5 της ενότητας 2[13] ξεκινάει μια παρέκβαση που ολοκληρώνεται στο τέλος του ίδιου αποσπάσματος. Η σκέψη του Κρητικού με αφορμή τον τρίτο όρκο «*Μά τήν ψυχή πού μ' ἔκαψε τόν κόσμο ἀπαρατώντας*» μεταφέρεται συνειρμικά σε διαφορετικό χωροχρόνο από αυτόν της κύριας αφήγησης, σε ένα εσχατολογικό μέλλον, σε ένα επίπεδο μεταφυσικό. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις εξής εικόνες :

1) στιχ.5-6 «*Λάλησε, Σάλπιγγα! κι ἐγώ τό σάβανο τινάζω, Καί σχίζω δρόμο καί τς ἀχνούς ἀναστημένους κράζω*»

Ο κρητικός οραματίζεται ότι τινάζει το σάβανο κατά τη διάρκεια της Έσχατης Κρίσης και βρίσκεται στον κόσμο των νεκρών και επικοινωνεί μαζί τους.

2) στιχ.11-14

«*Ψηλά τήν εἶδαμε πρωί· τῆς τρέμαν τά λουλούδια
Στή θύρα τῆς Παράδεισος πού ἐβγῆκε μέ τραγούδια·
Ἐψαλλε τήν Ἀνάσταση χαροποιά ἡ φωνή της,
Κι ἔδειχνεν ἀνυπομονιά γιά νά ἴμπει στό κορμί της·*»

Η περιγραφή της κόρης με κύρια γνωρίσματα την αγνότητα, την ομορφιά, την ανυπομονησία είναι χαρακτηριστική της ένωσης του γήινου έρωτα με το μεταφυσικό κόσμο της αρετής.

β) Στο απόσπασμα αυτό ο Σολωμός δίνει έμμεσα αλλά με μεγάλη σαφήνεια την εικόνα του εξιδανικευμένου έρωτα.

Ο κρητικός λόγω της αγάπης του για την κόρη οραματίζεται ότι αρνείται ακόμη και τη ζωή του προκειμένου να ενωθεί με την καλή του την ώρα της Έσχατης Κρίσης. Η κόρη από την άλλη είναι ανυπόμονη να «ενσαρκωθεί» ώστε να ζήσουν αιώνια μαζί. Η μεταφυσική αυτή σύλληψη τονίζει εμφαντικά τον απόλυτο, εξιδανικευμένο, θεοποιημένο έρωτα. (Εξάλλου ας μην ξεχνάμε ότι ο Σολωμός ανήκει στους Ρομαντικούς ποιητές.)

Επίσης στην ενότητα αυτή ο ποιητής θέλει να αναπτύξει τις φιλοσοφικές και χριστιανικές του αντιλήψεις για τη μεταθανάτια ζωή, τη δυϊστική αντίληψη, την «εν σαρκί ανάστασιν νεκρών».

B2. Η μεταστροφή των καιρικών συνθηκών, το λογοτεχνικό μοτίβο της σιγής του κόσμου πριν την θεία επιφάνεια αναπτύσσεται με μια σειρά εκφραστικών μέσων.

Αρχικά με την επανάληψη που ακολουθεί «*Ήσυχασε καί ἔγινε ὄλο ἡσυχία καί πάστρα,*» τονίζεται η απόλυτη ηρεμία της φύσης, η νηνεμία που ακολούθησε μετά την τρικυμία. Παράλληλα η επανάληψη τονίζει εκτός από την εξωτερική ηρεμία και την εσωτερική γαλήνη του Κρητικού που παύει πια να αγωνίζεται ενάντια στα άγρια φυσικά φαινόμενα.

Στη συνέχεια η παρομοίωση «*Σάν περιβόλι εὐώδησε κι ἐδέχτηκε ὅλα τ'ἄστρα*» τονίζει την απόλυτη ομορφιά, διαύγεια και ηρεμία τη φύσης. Βέβαια η ομορφιά της φύσης με το απόλυτο κάλλος της πάλι αντιμάχεται τον Κρητικό και με το στοιχείο του πειρασμού θα αφομοιώσει, θα εξουδετερώσει το αγωνιστικό του πνεύμα με αποτέλεσμα να χάσει τον αγώνα του να σώσει την κόρη.

Γ1. α) Οι στίχοι αναφέρονται στο πρώτο χρονικό επίπεδο δηλαδή την κύρια αφήγηση, που αφορά το ναυάγιο και είναι αναδρομική.

Με την προσωποποίηση «*Ἄστροπελέκι μου καλό*» ο Κρητικός προσπαθεί να εξευμενίσει το αστροπελέκι ζητώντας του να «ξαναφέξει πάλι»

(πλεονασμός) ώστε με την λάμψη του να εντοπίσει την κόρη. Η έκφρασή του εισακούεται και πράγματι τρεις κεραυνοί πέφτουν δίπλα στην κοπέλα. Η επικοινωνία με τη φύση και το «μοτίβο του αριθμού τρία» αποτελούν χαρακτηριστικά της δημοτικής ποίησης. Η ακουστική εικόνα «βρόντημα μεγάλο» δημιουργεί αίσθημα δέους με την υποβλητικότητά της. Επίσης παρουσιάζονται αντιθετικά ζεύγη ανάμεσα στο διαρκές σκοτάδι της νύχτας και την προσωρινή λάμψη της αστραπής, όπως και στο ρόλο που επιτελεί το αστροπελέκι καθώς ως στοιχείο της αγριεμένης φύσης αντιμάχεται τον Κρητικό όμως με την λάμψη του τον βοηθάει να εντοπίσει την αγαπημένη του.

β) Οι στίχοι αυτοί αναφέρονται στο τέταρτο χρονικό επίπεδο που αφορά ένα μεταφυσικό χρόνο, την εσχατολογική κρίση. Οι νεκροί απαντώντας στο ερώτημα του Κρητικού για την κόρη, επισημαίνουν ότι το ίδιο πρωί είδαν την ψυχή της κοπέλας. Έψελνε τους ύμνους της ανάστασης, εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο έντονα την χαρά της και την ανυπομονησία της να ενωθεί η ψυχή με το σώμα της, κατά την ανάσταση των νεκρών, σύμφωνα με την ορθόδοξη χριστιανική αντίληψη.

Η αγνότητα, η ομορφιά, η ανυπομονησία είναι τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στην κόρη, ενώ διαφαίνεται η ένωση του γήινου έρωτα με τον μεταφυσικό κόσμο της αρετής. Η επικοινωνία με τον κόσμο των νεκρών είναι κάτι που ισχύει και στην παράδοση της δημοτικής ποίησης. Επίσης διαφαίνεται η χριστιανική πίστη του Σολωμού για την Έσχατη Κρίση και την ανάσταση των νεκρών καθώς και η φιλοσοφική και χριστιανική πίστη της δυϊστικής αντίληψης, όπου ψυχή και πνεύμα διαχωρίζονται.

Δ1. Ανάμεσα στα δύο κείμενα υπάρχουν αρκετές ομοιότητες αλλά και διαφορές.

Ομοιότητες : Και στα δύο κείμενα

- Εξυμνείται ο απόλυτος, ο εξιδανικευμένος έρωτας.
- Συνδυάζεται η φυσική και μεταφυσική πραγματικότητα. Διακρίνονται τα δύο βασικά θέματα του Ρομαντισμού, ο έρωτας και ο θάνατος.
- Τονίζεται η παρουσία της φύσης, φύση και πνεύμα (ψυχή νεκρού) συνυπάρχουν.
- Γίνεται αναφορά στους αγώνες των Κρητών κατά των Τούρκων.

Διαφορές :

- Στον Σολωμό ο Κρητικός είναι ζωντανός που θέλει να ενωθεί με την αγαπημένη του σε ένα μεταφυσικό επίπεδο. Ενώ στον Μακρορά ο Μάνθος είναι νεκρός και η αγαπημένη του ζωντανή.

(Οι μαθητές πρέπει να αναλύσουν τα παραπάνω με παραπομπές στα κείμενα.)

[Να σημειωθεί ότι οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές και επιδέχονται περαιτέρω ανάλυση από τους μαθητές.]